

## MASOFAVIY TA'LIMNING PEDAGOGIK ASOSLARINI TAHLIL QILISH VA INNOVATSION METODLAR TADBIQI

*Aytjanova Elmira Uzakbayevna*

*Toshkent Oriental Universiteti magistranti,*

[aytjanovaelmira01@gmail.com](mailto:aytjanovaelmira01@gmail.com)

**Annotatsiya:** XXI asrning boshlarida axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi va global miqyosda internetning tarqalishi ta'lim sohasida tub o'zgarishlarga olib keldi. An'anaviy ta'lim shakli bilan bir qatorda masofaviy ta'lim shakli ham paydo bo'ldi va rivojlana boshladi. Masofaviy ta'lim - bu o'quv jarayonining virtual muhitda, axborot texnologiyalari yordamida tashkil etilishidir.

**Kalit so'zlar:** masofaviy ta'lim, pedagogika, innovatsion metodlar, axborot texnologiyalari, o'qitish metodlari, talabalar faolligi, interaktivlik, moslashuvchanlik.

**Kirish:** Global pandemiya sharoitida masofaviy ta'limning ahamiyati yanada ortdi. Millionlab talabalar va o'qituvchilar an'anaviy ta'lim shaklidan masofaviy ta'limga o'tishga majbur bo'ldilar. Bu esa masofaviy ta'limning afzalliklari va kamchiliklarini, uning pedagogik asoslarini chuqur tahlil qilishni talab etadi.

**Asosiy qism:** Masofaviy ta'limning pedagogik asoslari quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

1. **Talabalar faolligi va mustaqilligi:** Masofaviy ta'lim talabalardan o'z-o'zini o'qitish, axborotni mustaqil izlash va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishni talab qiladi.

2. **Interaktivlik:** Masofaviy ta'limda o'qituvchi va talabalar o'rtasida, shuningdek talabalarining o'zaro munosabatlari muhim ahamiyatga ega. Buning uchun turli interaktiv vositalar (forumlar, vebinarlar, video konferensiyalar) qo'llaniladi.

3. **Moslashuvchanlik:** Masofaviy ta'lim talabalarga o'zlarining individual ehtiyojlariga moslashgan holda o'qish imkonini beradi. O'quv materiallarini istalgan vaqtda va istalgan joyda o'zlashtirish mumkin.

4. **Axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish:** Masofaviy ta'lim axborot texnologiyalariga asoslanadi. O'quv jarayonida turli platformalar, dasturlar, elektron resurslar qo'llaniladi.

Masofaviy ta'limning samaradorligini oshirish uchun quyidagi innovatsion metodlar qo'llanilishi mumkin:

- **Gamifikatsiya:** O'quv jarayoniga o'yin elementlarini kiritish talabalarining motivatsiyasini oshiradi va o'quv materiallarini yaxshiroq o'zlashtirishga yordam beradi.

- **Mikro o'qitish:** O'quv materiallarini kichikroq, oson hazm bo'ladigan qismlarga bo'lish talabalarining diqqatini jamlashga va o'quv jarayonini samaraliroq tashkil etishga yordam beradi.

- **Virtual reallik (VR) va kengaytirilgan reallik (AR) texnologiyalari:** Ushbu texnologiyalar talabalarga immersiv muhitda o'qish imkonini beradi va o'quv materiallarini yanada qiziqarli va tushunarli qiladi.

- **Sun'iy intellektga asoslangan adaptiv o'qitish tizimlari:** Ushbu tizimlar talabalarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'quv materiallarini va topshiriqlarni moslashtiradi.

### **Xulosa**

Masofaviy ta'lim zamonaviy ta'lim tizimining muhim bir qismiga aylanib bormoqda. Uning samaradorligini oshirish uchun pedagogik tamoyillarga asoslanish va innovatsion metodlarni qo'llash zarur. Ushbu maqolada ko'rib chiqilgan metodlar masofaviy ta'limning afzalliklaridan to'liq foydalanishga va talabalarning sifatli ta'lim olishiga yordam beradi. Shuni ta'kidlash kerakki, masofaviy ta'lim an'anaviy ta'limni to'liq almashtirmaydi. Ular bir-birini to'ldiruvchi va boyituvchi ta'lim shakllaridir. Masofaviy ta'limning muvaffaqiyati ko'p jihatdan o'qituvchilarning kasbiy mahorati, talabalarning motivatsiyasi va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishga bog'liqdir. Kelajakda masofaviy ta'limning roli yanada ortishi kutilmoqda. Shuning uchun uning pedagogik asoslarini chuqur o'rganish va takomillashtirish muhim ahamiyatga ega.

### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR**

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Masofaviy ta'limni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
2. Andreev, A. A. Masofaviy ta'limning pedagogik asoslari. // "Rossiyada oliy ta'lim". - 2010. - № 5.
3. Borisov, V. V. Masofaviy ta'lim: pedagogik jihatlar. // "Ta'limda axborot texnologiyalari". - 2012. - № 3.
4. Ivanova, S. V. Masofaviy ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar. // "Pedagogika". - 2015. - № 7.